

Forsvarsministeriet

E-mail: fmn@fmn.dk med kopi til alg@fmn.dk

Sagsnummer: 2025/006973

3. oktober 2025

Udkast til høringssvar over udkast til forslag til lov om ændring af lov om Forsvarets Efterretningstjeneste (FE), lov om beskyttelse af whistleblowere og lov om Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne (Styrkelse af tilsynet med Forsvarets Efterretningstjeneste samt bistand fra teleudbydere)

Teleindustrien (TI) har noteret sig, at de ovenfor anførte lovforslag er sendt i høring. Lovforslaget vedrører bl.a. FE's bulkindhentning af kommunikationsdata, og forslaget er derfor relevant for TI's medlemmer. Der er tale om en genfremsættelse af lovforslag sendt i høring i februar 2025, hvortil TI ligeledes indsendte et høringssvar. Nærværende høringssvar er en udbygning af dette.

Det fremgår af de almindelige bemærkninger, at lovforslaget har til formål at indføre nye rammer for tilsynet med FE, som tager højde for praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD). EMD afsagde i maj 2021 to principielle domme, som overordnet drejer sig om efterretningstjenesters elektroniske masseindhentning af kommunikationsdata (bulkindhentning). EMD har med de principielle domme formuleret nye standarder for kontrollen med efterretningstjenesters behandling af disse data.

Det udsendte lovforslag angående lov om Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) giver telebranchen anledning til at fremkomme med følgende bemærkninger.

§ 19 K, Manglende klarhed om teleselskabernes rolle samt omkostningsdækning

Med lovforslaget fastlægges rammerne for FE's bulkindhentning og behandling af kommunikationsdata.

Der er imidlertid ikke i lovforslaget fastsat tilsvarende klare rammer for teleselskabernes pligt til at give adgang til deres net og tjenester, udlevering af data og til at fravige telelovens krav (§7) om at sikre, at oplysninger om kunders brug af net og tjenester eller indholdet af kommunikationen ikke er tilgængelige for uvedkommende. For TI er det ikke klart, hvad rækkevidden er af teleselskabernes forpligtelse til at bistå FE, og hvordan dette vil kunne udmønte sig i praksis.

TI skal på den baggrund opfordre til, at der i loven indskrives klare rammer for teleselskaberne i forbindelse med efterretningstjenestens bulkindhentning af kommunikationsdata.

I det nye lovforslag indføres § 19 k:

Forsvarets Efterretningstjeneste kan påbyde erhvervsmæssige udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester at bistå med tjenestens forberedelse og gennemførelse af

bulkindhentning ved at give tjenesten oplysninger om og adgang til net og tjenester, som udbyderen har rådighed over.

Stk. 2. Forsvarets Efterretningstjeneste refunderer nødvendige, dokumenterede udgifter, som en udbyder har afholdt i forbindelse med bistand efter stk. 1.

Stk. 3. Forsvarsministeren kan fastsætte regler om sikkerhedsgodkendelse af udbyderes medarbejdere m.v., der varetager opgaver relateret til bistand efter stk. 1.

Under de almindelige bemærkninger pkt. 9 om forholdet til EU-retten beskrives det, at FE's bulkindhentning af data er underlagt objektive betingelser i henhold til FE-lovens § 3, stk. 1, og indhentningen underlægges således krav om tilladelse fra Efterretningsnævnet, som foretager forudgående uafhængig prøvelse af indhentningen, jf. den foreslåede § 11.

Fsva. FE's indhentning, fremgår det af den foreslåede § 11, stk. 3, at FE i en anmodning skal angive formålet med bulkindhentningen, herunder efterretningsmæssige prioriteter, kommunikationsbærere, -ruter eller -medier, der anmodes om tilladelse til at foretage indhentning mod, samt hvilke selektorer, som tjenesten vil anvende til indhentningen.

Reglerne om bistand fra teleudbydere til FE's bulkindhentningen er ikke udtrykkeligt reguleret, men teleudbydere har en række forpligtelser i medfør af retsplejelovens regler til at yde bistand til politiet.

Jf. RPL § 786, stk. 1 gælder en generel bistandspligt, hvorefter det påhviler postvirksomheder og udbydere at bistå politiet ved gennemførelsen af indgreb i meddelelseshemmeligheden, herunder ved at etablere aflytning af telefonsamtaler m.v., ved at give de i retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 3 og 4, nævnte oplysninger samt ved at tilbageholde og udlevere forsendelser m.v.

Dette suppleres af telelovens § 10, som fastsætter en række forpligtelser for visse teleudbydere til at sikre, at relevant teknisk udstyr og systemer m.v. indrettes på en måde, så der i påkrævet omfang kan ydes bistand til politiet.

I høringsmaterialet side 151 er det beskrevet (TI's fremhævnings), at: *"Et påbud om at bistå med tjenestens forberedelse og gennemførelse af bulkindhentning vil navnlig kunne indebære, at teleudbyderen vil skulle træffe foranstaltninger, som er nødvendige for, at FE kan etablere adgang til kommunikationsstrømme med henblik på bulkindhentning, herunder som led i indledende undersøgelser efter den foreslåede § 3, stk. 5.*

*En sådan forpligtelse vil bl.a. indebære, at teleudbyderen skal sørge for, at **FE har mulighed for at installere og operere udstyr på steder, som udbyderen har rådighed over, herunder ved at give FE adgang til relevante lokaliteter.** FE vil i den forbindelse kunne tage stilling til den fysiske og logiske placering af udstyret. Udbyderen vil desuden kunne forpligtes til at medvirke til teknisk drift og vedligehold af etablerede løsninger. I den forbindelse vil der kunne aftales nærmere procedurer for samarbejdet mellem udbyderen og FE, f.eks. procedurer ved driftsnedbrud hos udbyderen."*

TI finder det yderst indgribende i teleselskabernes drift af offentlige kommunikationsnet og kommerciel forretning, at Forsvarets Efterretningstjeneste vil kunne forpligte teleselskaberne at få adgang til fysisk og logisk placering af udstyr.

Det foreslås i høringsmaterialet også, at teleselskaberne vil kunne forpligtes til *design, etablering, teknisk drift og vedligehold af løsninger og medvirke til anskaffelse af relevant udstyr.*

Dette er ligeledes yderst indgribende og ikke en del af en kommerciel forretning det er at drive et offentligt kommunikationsnet.

TI anerkender og kvitterer for, at der i § 19 k. stk. 2 er beskrevet, at Forsvarets Efterretningstjeneste refunderer omkostningerne hertil.

Der står videre i høringsmaterialets side 151-152: *"En teleudbyder, som har adgang til en udvalgt kommunikationsstrøm i ikke-krypteret form, **bør efter Forsvarsministeriets opfattelse** kunne forpligtes til at give FE adgang til denne kommunikation. I det omfang udbyderen selv har etableret en kryptering af kommunikationen, og krypteringen er under udbyderens kontrol, vil udbyderen endvidere kunne pålægges at give FE adgang til afkrypterede kommunikationsstrømme. Der vil ikke herudover kunne stilles krav om støtte til omgåelse af kryptering, der ikke er etableret af udbyderen selv, herunder end-to-endkryptering mellem slutbrugere."*

Et så indgribende tiltag, at forpligte teleudbydere til at de-kryptere kommunikation bør efter TI's opfattelse i givet fald ske på baggrund af en klar hjemmel, og ikke på baggrund af en "opfattelse" anført i bemærkningerne til loven.

Videre i høringsmaterialets side 152 står: *"Et påbud om at bistå med tjenestens forberedelse og gennemførelse af bulkindhentning vil endvidere kunne indebære, at teleudbyderen vil skulle videregive egne oplysninger til FE. Det vil bl.a. kunne vedrøre oplysninger om udbyderens net og tjenester til brug for FE's indledende vurdering af, hvilke konkrete kommunikationsstrømme der bør undersøges nærmere for efterretningsmæssigt relevant udenlandsk trafik, herunder eksempelvis hvilke andre udbydere, der måtte benytte sig af udbyderens net og tjenester, kommunikationsstrømmenes endepunkter m.v. Derudover kan det bl.a. vedrøre tekniske oplysninger, som er nødvendige for, at FE kan etablere adgang til de udvalgte kommunikationsstrømme. Det kan således eksempelvis være oplysninger om signalmiljø, dataformater, tekniske indretninger samt anvendt udstyr og leverandører heraf."*

TI noterer sig den konkrete beskrivelse af eksempler, men vil påpege, at det er yderst indgribende og at teleselskaberne, som beskrevet i § 19 k. stk. 2, forventer fuld omkostningsdækning af eventuelle indgreb.

Videre på side 152 står at: *"Påbuddet vil som udgangspunkt ikke være tidsmæssigt begrænset. Det forudsættes imidlertid, at FE løbende overvejer, hvorvidt der er behov for at opretholde et påbud."*

TI vil fremhæve, at der bør fastsættes en proces for de løbende overvejelser om opretholdelse af påbuddet.

TI står naturligvis til rådighed for en uddybning af høringssvaret og besvarelse af eventuelle spørgsmål.

Med venlig hilsen

Jakob Willer

Direktør